

ligger mig meget på sinde, nemlig: Hvordan får vi på en dækkende måde skrevet det kapitel af Danmarks efterkrigshistorie, som omhandler Danmark under den kolde krig, så også det ubehagelige aspekt af det, man kan kalde den indre trussel, kommer med?

Vi bør have frem i lyset, om der var kræfter i Danmark, der reelt gik fjendens, altså Sovjetunionens og Warszawapagtens, ærinde.

Jeg vil gerne gøre det ganske klart, at det er min personlige opfattelse, at der var mennesker, som ikke kunne eller ikke ville kende forskel på ven og fjende; der var mennesker, som begik et intellektuelt og moralsk forræderi. Det er min personlige opfattelse. Andre kan have en anden opfattelse.

Der er mange gisninger og myter om, hvad der foregik under den kolde krig: Det er vigtigt at få afdækket, hvad der reelt skete. Det skylder vi eftertiden og de opvoksede generationer. Vi er ikke tjent med, at historien fortaber sig i mere eller mindre velbegravede myter og påstande. Ethvert samfund har brug for en åben og fordomsfri kulegravning af fortiden, og vi skal i givet fald også være parate til at tage det nødvendige opgør med fortiden, ikke for at hænge fast i fortiden, men tværtimod for at lære af fortidens fejltagelser og for at se at komme fremad.

Det har jeg sagt før, og det står jeg fortsat ved, og derfor har regeringen taget initiativ til at udvide det oprindelige kommissorium for den historiske udredning om Danmarks sikkerhedspolitiske situation under den kolde krig, og det vil jeg vende tilbage til om et øjeblik.

Som mange sikkert kan huske, vedtog et flertal i Folketinget i 1999 efter forslag fra den daværende regering en lov om, at der skulle ned sættes en kommission med henblik på at undersøge Politiets Efterretningstjenestes virksomhed på det politiske område under den kolde krig og undersøge de aktiviteter, der var baggrunden for denne virksomhed.

Kl. 14.15

Den såkaldte PET-kommission fik for det første til opgave at undersøge og redegøre for politiets efterretningsvirksomhed i forhold til politiske partier, faglige konflikter og politisk ideologisk prægede grupperinger og bevægelser i Danmark, og for det andet undersøge og redegøre for karakteren af de aktiviteter i politiske partier m.v., der var baggrunden for politiets efterretningsvirksomhed på dette område.

De to partier, som i dag danner regering, Det Konservative Folkeparti og Venstre, kunne ikke

støtte vedtagelsen af den pågældende lov, ikke fordi vi ikke ville have de nævnte forhold undersøgt, men fordi vi ønskede en mere omfattende undersøgelse, som ikke primært havde til formål at rette søgelyset mod netop PET's aktiviteter.

Præcis derfor pressede Venstre, De Konservative og Centrum-Demokraterne på over for den daværende regering for at få iværksat en bredere historisk udredning om Danmark under den kolde krig, således at PET-kommissionen ikke kom til at stå alene.

Resultatet af vort pres blev, at Dansk Udenrigspolitisk Institut, DUPI, blev anmodet om at udarbejde en undersøgelse af Danmarks sikkerhedspolitiske situation under den kolde krig.

Se, det var selvfølgelig i sig selv positivt, at denne DUPI-undersøgelse blev sat i værk, men desværre fik undersøgelsen ikke helt det omfang, som vi havde ønsket os. Det fremgik af kommissoriet for undersøgelsen, at DUPI-undersøgelsen overordnet skulle belyse den sikkerhedspolitiske strategi og den militære trussel fra Sovjetunionen og de øvrige Warszawapagtlande mod Danmark og det øvrige Vesteuropa, herunder navnlig de øvrige europæiske NATOlande. Endvidere skulle undersøgelsen omfatte Warszawapagtlandenes politiske aktiviteter, både den officielle politik og andre aktiviteter, som var rettet mod bl.a. Danmark.

Man kan sige, at udgangspunktet for denne undersøgelse var altså de ydre forhold, der i undersøgelsesperioden udgjorde en trussel mod Danmark, og så var undersøgelsen også begrænset til ikke at omfatte de konkrete forhold, der var omfattet af kommissoriet for PET-kommissionen.

Det var altså en for begrænset undersøgelse i forhold til det, vi ønskede. Venstre, De Konservative og CD forsøgte til det sidste, men desværre forgæves, at få udvidet kommissoriet med henblik på at få den brede historiske undersøgelse, som vi fra starten havde ønsket. Det lykkedes ikke under den daværende regering.

Så blev der skiftet regering, og på den baggrund var det selvfølgelig naturligt, at den nuværende regering sidste år gjorde sig en række overvejelser om, hvorledes disse to undersøgelser, der nu var sat i gang, kunne suppleres. Det indgik i overvejelserne, om en eller begge af de eksisterende undersøgelser skulle udvides, eller om der burde iværksættes en helt tredje undersøgelse.